

Tedarikçi Finansmanı İşlemleri Kapsamında UMS 7 ve UFRS 7’de Yapılan Değişikliklerin Analizi

Analysis of the Amendments in IAS 7 and IFRS 7 within the Scope of Supplier Finance Arrangements

Seçil Sigalı¹ , Reha Memişoğlu²

¹Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Lojistik Yönetimi Bölümü, İzmir, Türkiye. E-mail: secil.sigali@deu.edu.tr
²Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Bölümü, İzmir, Türkiye. E-mail: reha.memisoglu@deu.edu.tr

ORCID: S.S. 0000-0002-8037-6619; R.M. 0000-0003-1639-8167

ÖZ

Tedarikçi finansmanı-ters faktöring işlemleri, özellikle tedarikçi konumunda olan küçük ve orta büyüklükteki firmaların finansman maliyetlerini düşürerek, tedarik zinciri finansmanı ve direncine olumlu katkıda bulunmaktadır. Ancak, bu işlemlerin şeffaflığı ve finansal tablolarda sunumu ile ilgili sorunlar, Carillion ve Greensill Capital firmalarının iflası ve Credit Suisse’in Mart 2023’teki çöküşünde Greensill Capital iflasının etkileri, tedarikçi finansmanı işlemlerini, kurumsal yönetim ve vekalet teorisi kapsamında tartışmaların odak noktalarından biri haline getirmiştir. Bu tartışmalar nedeniyle, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, tedarikçi finansmanı düzenlemelerini, Uluslararası Muhasebe Standardı 7 Nakit Akım Tablosu ve Uluslararası Finansal Raporlama Standardı 7 Finansal Araçlar’daki değişiklikler yolu ile 25 Mayıs 2023’te yayınlamış ve 1 Ocak 2024 itibarıyla yıllık raporlamada zorunlu olacağını açıklamıştır. Bu çalışmanın amacı, kredi derecelendirme kuruluşları ve denetçiler tarafından talep edilen bu değişikliklerin nedenlerini ve hedeflerini değerlendirerek, analizinin gerçekleştirilmesidir. Tedarikçi finansmanı düzenlemelerinin, bilgi asimetrisini ve vekalet problemlerini azaltarak, tedarikçi finansmanının alıcı firmaların finansal tablolarındaki etkisinin ölçülmesinde olumlu etki yaratması ve bu araçların manipülatif kullanımını azaltması, böylelikle tedarikçi finansmanı işlemlerinin ticaret hayatına olumlu etkilerinin artması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: UMS 7, UFRS 7, Tedarikçi Finansmanı, Ters Faktöring, Greensill Skandalı

Jel sınıflandırması: M40, M41

ABSTRACT

Supplier finance-reverse factoring transactions have positive effects on supply chain finance and resilience, mainly by lowering the financing costs of suppliers that are mostly small- and medium-sized enterprises. However, these transactions have become one of the focal points of the discussions on corporate governance and agency problems due to the lack of transparency in the disclosures and financial reporting issues, leading to the bankruptcies of Carillion and Greensill Capital, and the effects Greensill Capital’s bankruptcy had on the collapse of Credit Suisse in March 2023. On May 25, 2023, International Accounting Standards Board published mandatory disclosures on supplier finance arrangements that would be effective for annual reporting periods beginning on or after January 1, 2024 through its amendments to the International Accounting Standard 7 Statement of Cash Flows and International Financial Reporting Standard 7 Financial Tools. The aim of this study is to analyze these amendments by evaluating the reasons and targets of these changes, which credit rating agencies and auditors insistently request. The amendments are expected to positively impact how the effects of supplier financing are measured on buyer companies’ financial statements and to reduce the manipulative use of supplier finance arrangements by lowering information asymmetry and agency problems, thus increasing the positive effects these transactions have on world trade.

Keywords: IAS 7, IFRS 7, Supplier Finance, Reverse Factoring, Greensill Scandal

Jel classification: M40, M41

Başvuru/Submitted: 03.08.2023 **Revizyon Talebi/Revision Requested:** 01.12.2023 **Son Revizyon/Last Revision Received:** 17.01.2024 **Kabul/Accepted:** 31.01.2024

Sorumlu yazar/Corresponding author: Seçil Sigalı/ secil.sigali@deu.edu.tr

Atıf/Citation: Sigalı, S., & Memişoğlu R. (2024). Tedarikçi finansmanı işlemleri kapsamında UMS 7 ve UFRS 7’de yapılan değişikliklerin analizi. Muhasebe Enstitüsü Dergisi - Journal of Accounting Institute. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi - Journal of Accounting Institute*, 70, 1-15.

<https://doi.org/10.26650/MED.1337413>

Extended Abstract

Supplier financing-terms invoicing operations, which reduce financing costs for small- and medium-sized enterprises (SMEs), particularly improve supply chain financing and resilience. The reason why reverse invoicing is known as supplier financing is that the process focuses on supplier firms, thus providing a solution where buyers can offer their suppliers early payments on approved invoices. Suppliers may demand early payment of invoices from banks or other financial institutions, and the acquiring company may send the payment to the financial institution on the date the invoice is issued. In this context, supplier financing practices have increased significantly both worldwide and in Türkiye. However, the bankruptcies of Carillion and Greensill Capital, as well as the impact of the collapse of Credit Suisse in March 2023, are the focal points of the discussions on supplier financing transactions, corporate governance, and agency theory. The changes the International Accounting Standards Board (IASB) has published aim to increase the positive impact on business by making supplier financing processes more transparent.

This study aims to investigate these adjustments by assessing the motivations behind and goals of these revisions for which auditors and credit rating agencies have pushed. The changes are anticipated to improve the measurement of how supplier financing affects buyer companies' financial statements, lessen agency issues and information asymmetry, and lessen the manipulative use of supplier finance arrangements, all of which will increase the benefits these transactions have for global trade. This article uses a case study analysis of the collapses of the Carillion and Greensill companies to identify the causes for the changes in International Accounting Standard (IAS) 7 and International Financial Reporting Standard (IFRS) 7 Financial Tools. Case study analyses have become one of the most widely used strategies for qualitative social research these days. Case study analyses involve the empirical study of a phenomenon in the context of real life. In this context, this study examines in detail within the framework of supplier financing the factors and processes that caused the collapse of the Carillion and Greensill firms. This case analysis explains how the bankruptcies of these firms resulted in the changes to IAS 7 and IFRS 7. This article uses the content analysis method to evaluate and analyze the objectives of the changes to IAS 7 and IFRS 7. The content analysis method can be used qualitatively or quantitatively for the systematic analysis of written, oral, or visual material. In this context, the study analyzes the IASB meeting where the amendments were made to IAS 7 and IFRS 7, as well as the related documents and reports. The article then summarizes the results from the content analysis as a hypothetical working example.

Supplier financing tools help suppliers create corporate capital from discount rates they cannot obtain on their own. However, the practices of companies such as Carillion and Greensill that have gradually entered the class of creative accounting have undermined investor confidence in these tools and resulted in supplier benefits decreasing over the long term. Furthermore, as a result of the increased use of supplier financing instruments, commercial debt now contains more financial debt, and although these debts have increased their repayment times, they remain unclear, causing difficulties for investors and credit rating agencies when calculating the financial leverage of a company, particularly when determining the need for short-term financing. The disclosure requirements in the amendments aim to improve existing requirements and help users of the financial table understand the impact supplier financing has on a company's debt, cash flows, and liquidity risk exposure. In this context, the liquidity risk declarations in IFRS 7 include supplier financing regulations as examples of other factors that may be relevant to the declaration. The extent to which a company's financial liabilities are covered by supplier financing and the impact this situation has on the financial table can both be examined, as can the degree to which the company would be exposed to liquidity risk in the event of the termination of supplier funding as set out in the sample description in Table 1.

The Supplier Financing Regulations issued by IASB on May 25, 2023 that will have entered into force on January 1, 2024, are expected to have a positive impact on measuring the impact supplier financing has on the financial statements of purchasing companies by reducing information asymmetry and the manipulative use of these tools, thereby increasing the benefits to trade and supply chain resilience. Discussions will continue as to whether or not these arrangements are adequate. These discussions will particularly focus on the interim changes. This situation also highlights the difficulties purchasing companies have in obtaining the requested information. As a result, the authors believe the regulations relating to supplier

financing transactions should not be confined to accounting standards alone in order to lessen agency issues, information asymmetry, and the manipulative use of supplier finance arrangements in practice.

1. Giriş

Aralık 2020’de, Moody’s ve Ernst & Young başta olmak üzere bazı kredi derecelendirme kuruluşlarının (Robinson, 2022), Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK (International Accounting Standards Board (IASB)) Yorum Komitesi’ne yönelttiği sorular ile gündeme gelen, Uluslararası Muhasebe Standardı (UMS) 7 Nakit Akım Tablosu ve Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) 7 Finansal Araçlar kapsamında *Tedarikçi Finansmanı Düzenlemeleri*, 26 Kasım 2021’de UMSK’nın yayınladığı taslak düzenleme ile hız kazanmıştır. Amerikan Finansal Raporlama Standartları Kurulu da hemen akabinde, 20 Aralık 2021’de, tedarikçi finansmanı için standartlarda meydana gelecek değişimleri taslak haline getirmiştir. UMSK, tedarikçi finansmanı düzenlemelerini, UMS 7 ve UFRS 7’deki değişiklikler yolu ile, 25 Mayıs 2023’te yayınlayarak, 1 Ocak 2024 itibarıyla yıllık raporlamada zorunlu olacağını açıklamıştır.

Tedarikçi finansmanı-ters faktöring işlemleri, özellikle tedarikçi küçük ve orta büyüklükteki firmaların (KOBİ) finansman maliyetlerini düşürerek, tedarik zinciri finansmanı ve direncine olumlu katkıda bulunmaktadır. Ters faktöring işlemlerinin tedarikçi finansmanı olarak adlandırılmasının nedeni sürecin tedarikçi firmaları merkezine alarak, firmaların tedarikçilerine onaylanmış faturalara göre erken ödeme teklifinde bulunabilecekleri bir çözüm aracı yaratmasıdır. Ters faktöring işlemlerinde yer alan tedarikçiler, bankalardan veya diğer finans kuruluşlarından faturaların erken ödenmesini talep edebilmekte ve alıcı firma, ödemeyi faturanın vade tarihinde finans kuruluşuna gönderebilmektedir. Tedarikçi finansmanı uygulamalarının hacminde bu bağlamda dünyada ve Türkiye’de önemli bir artış gözlemlenmektedir. Ancak, bu işlemlerin şeffaflığı ve finansal tablolarda sunumu ile ilgili sorunlar, Carillion ve Greensill Capital firmalarının iflası ve Credit Suisse’in Mart 2023’teki çöküşünde Greensill Capital iflasının etkileri, tedarikçi finansmanı işlemlerini, kurumsal yönetim ve vekalet teorisi kapsamında tartışmaların odak noktalarından biri haline getirmiştir. UMSK’nın yayınladığı değişiklikler, tedarikçi finansmanı işlemlerini daha şeffaf hale getirerek, ticaret hayatına olan olumlu etkilerinin artırılmasını amaçlamaktadır (IASB, 2021).

Bu çalışmanın amacı, UMS 7 ve UFRS 7’de yapılan değişikliklerin nedenlerini ve hedeflerini değerlendirerek, analizinin gerçekleştirilmesidir. Böylelikle Türkiye’de de talebi artan bu işlemlerin, finansal tablolara olan etkilerinin de değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bu amaçla öncelikle, temel tedarikçi finansmanı aracı olup, tartışmaların odak noktasında bulunan ters faktöring işlemleri, vekalet teorisi kapsamında açıklanacak ve tedarikçi finansmanı işlemlerinin dünyada ve Türkiye’deki artışı ile ilgili bilgi verilecektir. Sonrasında ilgili literatür, Carillion ve Greensill firmalarının çöküşü ile, finansal raporlamada istenen değişikliklerin nedenleri sunulacak ve muhasebe standartlarında yapılan değişiklikler açıklanacaktır. Son bölümde ise sonuç ve gelecek çalışmalar için öneriler bulunacaktır.

2. Tedarikçi Finansmanı-Ters Faktöring ve Vekalet Teorisi

Tedarik Zinciri Finansmanı, tedarik zinciri boyunca finansal akışın planlanması, yönetilmesi ve kontrol edilmesidir (Hoffman, 2005). Tedarik zincirinin içindeki ve dışındaki firmalar arasında ise bilgi asimetrisi bulunmaktadır. Vekalet teorisi kapsamında tedarik zinciri finansmanı sağlayan kuruluşların, söz konusu bilgi asimetrisini azaltarak, vekalet maliyetlerine, dolayısıyla tedarik zinciri performansına ve firmaların değerine olumlu etki etmeleri beklenmektedir (Zhao ve Huchzermeier, 2018; Hofmann, 2005; Pfohl ve Gomm, 2009).

Tedarik zinciri yönetiminde, temel amaçlardan biri de arz-talep dengesizliklerine dayanabilen dirençli tedarik zincirlerine ulaşabilmektir. 2008 kriziyle başlayan ve pandemi dönemiyle birlikte artan tedarik zinciri bozulmalarına neden teşkil eden riskler öncelikle, “yıkıcı” olarak tanımlanan ve deprem, sel, kasırga gibi doğal afetler, salgın hastalıklar, savaşlar ve terör olayları benzeri tedarik ve talep şoku yaratan riskleri içerirken, ikinci gruptaki riskler ise ekonomik ve firmalara özel risklerden kaynaklanan operasyonel risklerdir (Whitney ve ark., 2014, Lin ve ark., 2021). Özellikle yıkıcı risklere karşı, firmalara özel riskler ön plana çıkmakta olup, firmaların nakit akımlarını ve faaliyetlerindeki normal akışı, bu risklere karşı korumaları gerekmektedir (Blackhurst ve ark., 2011, s. 380).

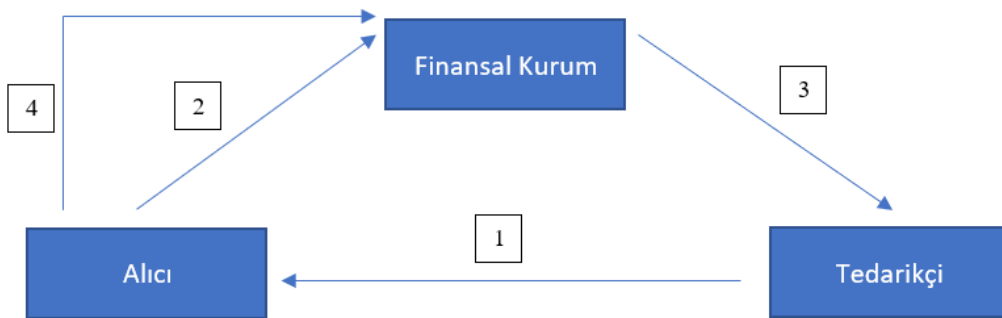
Ekonomik ve yıkıcı riskler ile, özellikle KOBİ'lerin finansal kuruluşlardan finansman akışının kesintiye uğraması nedeniyle geliştirilen ve son yıllarda büyük ilgi gören tedarikçi finansmanı kavramı, ters faktoring (reverse factoring) işlemlerinin 2008 krizi sonrası ve pandeminin de etkisiyle giderek artmasına yol açmıştır (Tanrısever ve ark., 2015; Nochebuena-Evans, 2023).

Tedarikçi finansmanı (ters faktöring) ise, tedarik zinciri finansmanında kullanılan bir araçtır (Chakuu ve ark., 2019, s. 35). Firmalar tedarikçilerinden aldıkları ürünlerin bedelini mümkün olduğunca geç ödemek isterken, tedarikçiler ise nakdi mümkün olduğunca çabuk elde etmek istemektedir (Nelson ve ark., 2021) ve ters faktöring bu amaca hizmet etmeyi amaçlamaktadır. Ters faktöring işlemi, alıcıyı merkeze alarak, alıcının tedarikçiye finansman sağlamasına olanak tanıyan bir finansman yöntemi olarak tanımlanmakta ve bazı çalışmalarda tedarik zinciri finansmanı ile aynı anlamı taşıdığı belirtilmektedir (Beyer ve Herzog, 2021; Gelsomino ve ark., 2022). Bu nedenle, ters faktöring ile tedarik zinciri finansmanı terimini aynı anlamda kullanan çalışmalar ve raporlar da görülmektedir.

Normal bir faktöring işleminde, finansal kuruma alacaklarının erken tahsili için başvuran taraf tedarikçidir. İskonto oranları genellikle tedarikçinin finansal durumuna göre belirlenir. Ters faktöring işleminde ise, tam tersi, finansal kuruma müracaat alıcı tarafından gerçekleştirilir. Böylelikle, kredi notu genelde tedarikçilerinden daha yüksek olan alıcı firmaların, tedarik zincirlerindeki finansal problemleri azaltabilmesi amaçlanmaktadır.

Ters faktöring, tedarikçinin, alacaklarını vadesinden önce ve alıcının kredibilitesinden faydalanarak tahsil etmesini sağlamaktadır. Bu durum, özellikle tedarikçi KOBİ'lerin operasyonel nakit akımlarını ve firma sermayesini olumlu etkilemekte ve büyük ölçekteki firmalardan, daha küçük ölçekteki firmalara likidite akışını kolaylaştırmaktadır (Beyer ve Herzog, 2021; Tanrısever ve ark., 2015). Likidite akışının iyileşmesinin de tedarik zincirini daha dirençli hale getirmesi beklenir.

Şekil 1'de gösterilen ters faktöring işleminde 3 taraf bulunmaktadır. Bu işlemde alıcının, halka açık olan ve kamu yararını ilgilendiren (KAYİK) bir sanayi kurumu olduğunu varsayalım. Tedarikçi ise, nispeten hasılat, çalışan sayısı ve aktif toplamı itibarıyla KOBİ olarak nitelendirilen bir firma olarak örneklendirilmiştir. Tedarikçi, alıcı firmaya ürünü vadeli olarak satmakta ve bir erken ödeme iskontosu önermektedir. İşleminde, satış genellikle önceden finansal kuruma sistemden talep girilerek gerçekleşmiş, fatura kesilmiştir (1) ve kesilen fatura alıcı tarafından, önceden kendisine bir tedarikçi finansmanı ile ilgili bir limit belirlemiş olan finansal kuruma gönderilir (2).

Şekil 1: Tedarikçi Finansmanı-Ters (Reverse) Faktöring
Kaynak: (Gast, 2021; Kavcıoğlu, 2019; Tanrısever ve ark., 2015).

KOBİ olan tedarikçi firmanın, kredibilitesi ve finansman imkanları, alıcı firmadan daha sınırlı olacaktır. Ayrıca bu firmaların aralarında finansal bilgi asimetrisi de bulunmaktadır. Ters faktöring bu noktada 3. taraf olan finansal kurum ile devreye girer ve tedarikçinin, alıcının kredibilite imkanlarından faydalanmasını sağlayarak, alıcı firmaya açtığı limitler dahilinde, KOBİ'nin alacağını daha avantajlı bir iskonto oranından erken tahsil etmesine aracı olur (3); alıcı ise ödemeyi vadesi geldiğinde ve erken ödeme iskontosunu da kullanarak, finansal kuruma yapacaktır (4) (Gast, 2021; Kavcıoğlu, 2019; Tanrısever ve ark., 2015). Finansal kurumun taraflardan sağlayacağı hizmet bedelleriyle birlikte, tüm tarafların nakit akışlarının korunduğu ve fayda sağladığı bir işlem gerçekleşmiş olacaktır.

3. Dünyada ve Türkiye’de Tedarikçi Finansmanı İşlemleri

Dünyada pandemiyle beraber, KOBİ’lerin yaşadığı finansal zorluklarla hacmini arttıran ters faktöring işlemleri, son 5 yılda 7 kat artarak, 2022 yılında 700 milyar dolar işlem hacmine ulaşmıştır (BCR, 2022).

İlgili istatistikler, ülkemizde faktöring işlemlerinden ayrı şekilde yayınlanmamaktadır. Türkiye’de, Vestel ve Carrefour 2011 yılı, Turkcell ise 2013 yılı itibariyle tedarikçileri için tedarikçi finansmanı uygulamalarını başlatmıştır (Karakuş, 2016). Ancak ters faktöring işlemlerinin Türkiye’de artışı ile ilgili olarak, firma sermayesi ve tedarik zinciri finansmanı alanında, dünyanın önemli platformları arasında yer alan C2FO’da, 2022 yılında dünyada önceki yıla göre yüzde 42 artış görünürken, Türkiye’de de işlem hacmi 15 kat artmış olup, tedarikçilerin bu sistem üzerinden 3,2 milyar TL erken tahsilat yaptığı belirtilmiştir (Capital, 2023). Ayrıca, Mercedes-Benz Türk’ün 2012 yılında özel bir banka ile yaptığı anlaşma çerçevesinde, KOBİ tedarikçilerine cazip kredi koşulları ile vadeli alacaklarını erken tahsil etme imkânı sunması, Türkiye’nin ilk önemli uygulamalarından biri olmuştur. Buna ilaveten Arçelik A.Ş.’nin yine ters faktöring işlemleri ile “sanayi alanında dünyanın en iyi tedarik zinciri finansmanı platformu” ödülünün platform tarafından alınması (Tanrısever ve ark., 2015; Capital 2023), ülkemizde yeni olan bu uygulamanın, ticaret hayatında yerini sağlamlaştırdığını ve birçok finansal kurumun tedarikçi finansmanı araçlarını sunduğunu göstermektedir.

Ayrıca, Finansal Kurumlar Birliği (FKB) 2019 yılında dijital bir altyapıyla, Ticaret Zinciri Finansmanı Sistemi (TZFS)’ni kurmuştur. Sisteme; alıcı ve satıcı gerçek veya tüzel kişiler ile faktöring firmaları, bankalar ve finansal kuruluşlar girebilmektedir. Bu platform ile TZFS, tedarikçi KOBİ’lerin, büyük alıcıların belirlediği vadeyi beklemeden, alıcıların kredibilitésinden yararlanarak, ilave bir teminata ihtiyaç duymadan ve uygun maliyetle ticaretini peşin finanse etmesine; üretim sürecine kaynak sağlayarak firma sermayesi yaratmasına destek olmayı amaçlamaktadır (FKB, 2021).

Alıcı firmalar bu süreçte nakit ödeme yapmadan malı peşin fiyatına alarak önemli bir avantaj elde edebilmektedir. Ancak, bilançolarında finansal kuruma olan borçları ayırtılamamaktadır (Yaşar ve Polat, 2023). Bu durum, finansal tabloların denetimi ve kredi derecelendirmesi konularında tartışmalara yol açmış olup, bir sonraki bölümde, ilgili literatürden yararlanılarak açıklanmaya çalışılacaktır.

4. İlgili Literatür

Tedarikçi finansmanı uygulamalarının hem alıcı firmalar hem de KOBİ’ler için aktif karlılığını ve faaliyet kâr marjını arttırarak değer yarattığı ile ilgili birçok ampirik bulgu bulunmaktadır (Kouvelis ve Xu, 2021; Kok, 2022). Ancak Beyer ve Herzog (2021) bu kazan-kazan durumunun, faizlerin yükseldiği ekonomik daralma dönemlerinde tersine döndüğünü; Nicholson (2021) tedarikçilerin faydalarının uzayan vadelerde azaldığını (Nicholson, 2021), Nochebuena-Evans (2023) ise, tedarikçi finansmanı uygulamalarının, likiditeyi arttırmasına rağmen, karlılığı düşürdüğünü; ayrıca bu uygulamalara giriş ile ilgili duyurular sonrasında hisse senedi fiyatlarında da azalış meydana geldiğini belirtmektedir.

Ters faktöring işlemlerinin, alıcı firma finansal tablolarında örtülü borç ve saklı borçlanma vadelerine yol açması, ticari borçlardan ayırtılamaması ve alıcı firma finansal riskine etkilerinin belirlenememesi nedeniyle, bilgi asimetrisinin azalması beklenirken arttığı gözlemlenmiştir. Bu durum, denetçilerin ve kredi derecelendirme kuruluşlarının analizlerini zorlaştırmış, bu nedenle tedarikçi finansmanı işlemlerindeki bilgilerin daha şeffaf olarak sunulması gerekliliği gündeme gelmiştir (Fitch, 2018; Standard & Poors, 2020; Chuk ve ark., 2022). Şeffaflığın artması yönünde, Amerika’da ve Avrupa’da muhasebe standartları kurullarına başvuran denetçiler ve kredi derecelendirme kuruluşları, konu ile ilgili yeni bir standart hazırlanmasını talep etmiş, UMSK ise UMS 7 Nakit Akım Tablosu ve UFRS 7 Finansal Araçlar’da yapılacak düzenlemeler ile sorunların çözüleceğini belirtmiştir.

Fitch Ratings, 2018 yılında yayınladığı raporunda, 2004-2017 yılları arasında 337 firma üzerinde yaptıkları inceleme sonuçlarını yayınlamıştır. Fitch (2018)’e göre, muhasebe standartlarındaki boşluklar nedeniyle, tedarikçi finansmanı kullanan firmaların borçlanma vadelerini örtülü şekilde uzatabildiğini, ayrıca firmaların bu bakiyeleri ticari borçlardan çıkararak diğer borçlar kalemine aldıklarını ve bu kalemin açıklamalarının yetersiz olduğunu, bu nedenle de yatırımcıların

finansal kaldıraç ve risklerinin ölçülmesinin zorlaştığını vurgulamıştır. Standard & Poors, Mart 2020’de yayınladığı raporunda, ters faktöring işlemlerini ve borçlanma vadelerinin artışını “uyuyan risk” olarak nitelemiş ve bu konudaki açıklamaların yetersizliği nedeniyle firmaların risklerinin hesaplanmasındaki zorluklara tekrar dikkat çekmiştir. Denetim firmaları ve kredi derecelendirme kuruluşları, tedarikçi finansmanı işlemlerinin muhasebeleştirilmesindeki opaklığın bitmesini ve bu işlemlerin yatırımcılar için daha şeffaf olarak raporlanmasını talep ederek, muhasebe standartları kurullarına başvuruda bulunmuşlardır.

Amerikan Sermaye Piyasası Kurulu (Securities and Exchange Commission (SEC)), Ağustos 2020’de Boeing ve Coca-Cola firmalarının tedarikçi finansmanı işlemleriyle ilgili ayrıntılı açıklama talep ederek, tüm firmalara da tedarikçi finansmanı işlemleriyle ilgili 1,5 senedir izlemede olduğunu belirtmiş ve açıklamaların artması çağrısında bulunmuştur (Steinberg, 2020; Marshall ve Palmer, 2022).

Dünyada, Amerikan kural bazlı standartlarının yerini, Avrupa’nın UFRS (IFRS) ilke bazlı standartlarının domine etmesinde, Enron, WorldCom, Adelphia, Xerox, Tyco, Global Crossing gibi muhasebe skandalları ve 2001 ekonomik krizlerinin etkileri önemlidir (İbiş ve Özkan, 2006). Muhasebe skandalları ve ekonomik krizler sonrasında edinilen tecrübeler, sonrasında yeni kanunlara ve düzenlemelere dönüştürülmektedir. Bunların yanında, menkul kıymetleştirme işlemleri arttıkça, 2008 mortgage krizinde olduğu gibi, regülasyon ve düzenlemeler yetersiz ise, balonlara ve sonrasında krizlere dönüşebilir. 2008 krizinin başındaki temel sorun ipoteğe dayalı menkul kıymetler (mortgage backed securities) değil, finansal araçlar ile ilgili düzenleme yetersizliği nedeniyle bu araçların manipülatif kullanımı, finansal firmalar ile toplum arasında oluşan bilgi asimetrisi ve vekalet problemleridir.

Ayrıca menkul kıymetleştirmenin düzenleme ve denetimindeki sorunlar nedeniyle bir borçlunun riskinin, birçok finansal kurumu etkilemesi, finansal kurumların ardı ardına çöküşü, küreselleşen sermaye ortamında bulaşıcılığı arttırmış ve krizin etkilerini derinleştirmiştir (Moller, 2011). Bu kurumlarda meydana gelen muhasebe skandallarının ve 2008 öncesinde Amerika’daki finansal kurumların yarattığı sorunların altında yatan sebepler aslında kurum bazlı olsa da etkileri küresel çapta olmuştur. Bu nedenle, bir daha tekrarlanmamaları için dışsal bir mekanizmaya, regülasyona başvurulmuştur (Ergincan ve Yayla, 2013).

Bu değerlendirmeleri özetlemek gerekirse, geçmiş tecrübeler nedeniyle, muhasebe ve finans literatüründe, belirli bir enstrümanda kısa sürede ciddi şekilde artan işlem hacimleri şüphe çekmektedir. Greensill skandalında da temel sorun, bankacılık tarihinin başından beri kullanılan tedarik zinciri finansmanı araçlarında değil, bu araçların yapay zeka teknolojisi kullanılarak menkul kıymetleştirilmesi ve içeriğinin farklılaştırılması ile birlikte, bir alıcı firmanın finansal riskinin birçok finansal kurumu etkilemesi, yönetici/alıcı firma bazlı hatalar ve/veya hileler yapılması, bilgi asimetrisi problemi ve muhasebe standartlarında ve kanuni düzenlemelerde bu araçlar ile ilgili bilginin raporlanması konusunda boşluklar olmasıdır (Laurent, 2022).

5. Yöntem

Bu çalışmada UMS 7 Nakit Akım Tablosu ve UFRS 7 Finansal Araçlar’daki değişikliklerin nedenlerini ve hedeflerini değerlendirerek, analiz edilmesi amaçlanmıştır. UMS 7 ve UFRS 7’deki değişikliklerin nedenlerini ortaya çıkartmak için Carillion ve Greensill Capital firmalarının çöküşleri üzerinden örnek vaka analizi yöntemi kullanılmıştır. Örnek vaka analizleri günümüzde nitel sosyal araştırmaların en yaygın kullanılan stratejilerinden biri haline gelmiştir (Priya, 2020). Yin (2009) örnek vaka analizini, bir olguyu gerçek yaşam bağlamında inceleyen ampirik bir araştırma olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda Carillion ve Greensill firmalarının çöküşlerine sebep olan faktörler ve süreç, tedarikçi finansmanı çerçevesinde ele alınarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu örnek vaka analizinin sonucunda, bu firmaların çöküşlerinin UMS 7 ve UFRS 7’deki değişikliklere ne şekilde neden oldukları açıklanmıştır.

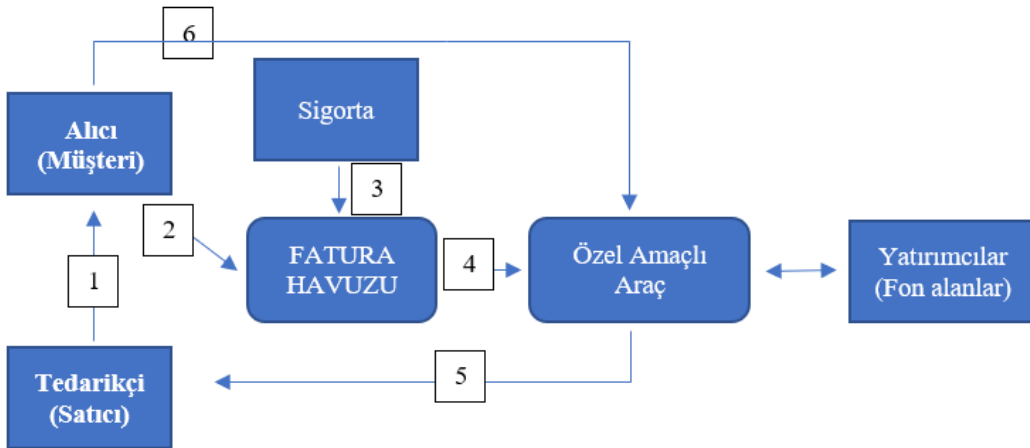
UMS 7 ve UFRS 7’deki değişikliklerin hedeflerinin değerlendirmesi ve analiz edilmesi için ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yazılı, sözlü veya görsel materyallerin sistematik olarak analiz edilmesi için nitel veya nicel olarak kullanılabilen bir yöntemdir (White ve Marsh, 2006). Bu bağlamda UMS 7 ve UFRS 7’deki değişikliklerin yapıldığı

IASB toplantısı dokümanları ve raporları incelenmiş ve yeni işleyiş bir örnek üzerinden özetlenmiştir (IASB, 2023). Gerçekleştirilen içerik analizi ile UMS 7 ve UFRS 7’deki değişikliklerin sistematik bir şekilde açıklanarak literatüre katkı sağlanması amaçlanmış ve bu değişikliklerin UMS 7 ve UFRS 7 üzerinde yarattığı etkiler değerlendirilmiştir.

6. Carillion ve Greensill’in Çöküşü

Carillion, 40.000 kişiden fazla çalışanı ve 5 milyar poundu aşan yıllık hasılatıyla İngiltere’nin ikinci en büyük inşaat ve hizmet firmasıydı. 2016 yılındaki piyasa değeri 2 milyar poundun üzerinde bulunuyordu. 2018 yılında iflas ettiğinde, devlet hastanesi, otoyol, tren yolu, askeri merkez inşaatları yapımı gibi devam eden 420 iş üzerinde çalışıyordu (Sasse ve ark., 2020). Carillion, 2013 yılı finansal raporunda, ters faktöring özellikleriyle çalışan, tedarikçi finansmanı aracı EPF (early payment facility-erken ödeme aracı)’leri kullanmaya başladığını belirtmiş, ancak bu enstrüman ile ilgili bir açıklama yapmamıştır. Finansal durum tablosunda “Diğer Borçlar” kaleminde pasifleştirilen 498 milyon pound tutarındaki EPF’ler, böylece finansal kaldıraç ve taahhüt testlerinin dışında kalmıştır. Ayrıca EPF nakit akımlarının finansal yerine faaliyet nakit akışı olarak sınıflandırılması, nakit dönüşüm oranı baz alınarak yöneticilere verilen primlerin de artmasına ve firmanın finansal olarak olduğundan daha sağlıklı görünmesine yol açmıştır (Santos, 2020; Leaver, 2021). Carillion’un bağımsız denetimini 19 yıl boyunca üstlenen KPMG, iflas sonrası firmanın alacaklılarının açtığı 1,3 milyar poundu aşan davalar ile karşı karşıya gelmiştir (Ridley, 2022).

Avustralyalı çiftçi Lex Greensill’in firması Greensill Capital ise, 2011 yılında Londra merkezli olarak tedarik zinciri finansmanına olumlu katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur. Greensill Capital, geleneksel tedarikçi finansmanı araçlarını yapay zekâ teknolojisi ile birleştiren, tedarikçilerin daha hızlı nakde ulaşacağı, alıcılara ise ödeme için daha fazla zaman tanıyan bir aracıydı. Ancak Greensill, tedarikçiye önceden finansman sağladığı için iş modeli sermaye yoğunu ve bu problemi menkul kıymetleştirme yolu ile çözdü. Teminat olarak alınan tedarikçi firma satış faturaları, kısa dönemli varlıklara dönüştürerek, yatırımcıların yatırım yapabileceği fonlar oluşturuldu (Şekil 2). Bu fonlar önce İsviçre yatırım firması GAM’a, sonrasında İsviçre bankası Credit Suisse’e satılarak, yeni Greensill müşterileri için nakit yaratılabildi. 2014 yılında ise Greensill, daha sonra bu sistemdeki herkesin domino taşı gibi devrilmesine yol açacak olan hamleyi yaparak, Almanya’daki NordFinanz bankasını satın aldı ve adını Greensill Bank olarak değiştirdi. Greensill’in Şekil 2’de alıcı taraf olarak gösterilen en büyük müşterisi ise İngiliz Gupta ailesinin sahibi olduğu çelik firması GUPTA ve GFG firmalarıydı (Brummer, 2022).

Şekil 2: Greensill Capital Tedarik Zinciri Finansmanı Şeması
Kaynak: UK Parliament (2021)

Şekil 2’ye göre, 1. İşlem, ticaret hayatının normal işleyişinde Greensill müşterisi alıcı firma, tedarikçisinden ürünü faturasıyla birlikte almaktadır. Sonrasında bu fatura, Greensill tarafından oluşturulan fatura havuzuna alınır (2). Fatura havuzunda bulunan faturalar, alacağın tahsil edilememesi ihtimaline karşı Tokio Marine firması tarafından sigortalanır (3). Sigortalanmış faturalardan oluşan özel amaçlı bir finansal araç ihraç edilir ve bu araç GAM ve Credit Suisse tarafından

fona dönüştürülerek yatırımcılara satılır (4). Greensill, yatırımcılardan gelen nakit ile tedarikçiye iskontolu ödeme yapar (5). Özel amaçlı finansal aracın vade tarihinde (bu tarih, faturadaki vade tarihiyle aynıdır) alıcı, Greensill'e ödeme yapar (6). Bu ödeme yatırımcılara geri döner. Tedarikçiye ödenen ile alıcıdan alınan ödeme arasındaki fark, Greensill ve yatırımcılar arasında paylaşılır (UK Parliament, 2021). Credit Suisse, tedarik zinciri fonlarını yatırımcılara satarken, Şekil 2'deki fatura havuzu ve sigortaya dayanarak, bu fonları düşük riskli ve kısa vadeli bir para piyasası enstrümanı olarak tanımlamıştır (Eaglesham, 2020).

Ancak 2018 yılında, GAM yatırımcı direktörü Tim Haywood'un, Greensill Capital'ın özel jetleriyle İtalya'nın Sardunya adasına yaptığı ziyaretler, Birleşik Krallık Finansal Yürütme Kurumu (British Financial Conduct Authority) tarafından incelemeye alınmıştır. Bu ziyaretler ile diğer hediye ve ağırlamaların, müşterilerin yatırımlarını Greensill fonlarına yönlendirme konusunda çıkar çatışması yarattığı iddia edilmekteydi. Sonucu 230.000 pound ceza ile biten bu incelemelerle başlayan gelişmeler GAM'ın piyasa değerini %90 azaltmıştır.

Ağustos 2020'de Alman Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu BaFin, Almanya'daki Greensill Bank'i, KPMG'ye adli denetim (forensic audit) görevi vererek izlemeye aldı. Bu denetimlerdeki sorun şu şekilde ifade edildi: Şekil 2'ye göre, yatırımcılar (fon alanlar) açısından, satın aldıkları fonun baz varlığı gerçek satış yapıldığını belgelendiren faturalardı. Ancak Greensill Bank, denetimlerde söz konusu faturaların varlığını ispatlayamamıştı. Bu denetimlerin sonucunda, Greensill'in iş modelinin tamamen Şekil 2'deki gibi olmadığı, baz varlığın faturalar değil, yapay zekanın öngörmediği *gelecek satışlar* olduğu ortaya çıktı (Bhattacharya ve Redely, 2022). Diğer bir deyişle, öngörülen *“gelecekteki ticari alacaklar”* baz varlık olarak değerlendirilmişti (Laurent, 2022). Ayrıca Gupta ve GFG firmaları da bu finansmana bağımlı şekilde iş yapmayı sürdürüyordu ve baz varlıkların %75'i Gupta'nın firmaları ile ilişkiliydi. Mart 2021'de Greensill Bank, Alman mahkemelerinin kararı ile iflas etti ve bu iflası Gupta'nın iflası izledi (Nelson ve ark., 2021).

Basu ve ark., (2021) ve Bhattacharya ve Reddy (2022)' ye göre, Credit Suisse'i ve yatırımcılarını zor durumda bırakan haber ise, Eylül 2020'de Şekil 2'deki sigorta tarafı olan Tokio Marine'den geldi. Tokio Marine, Almanya'daki gelişmeler üzerine, Mart 2021'den geçerli olmak üzere, sigortadan çekildiğini açıkladı. 1 Mart 2021'de Credit Suisse toplam değeri 10 milyar dolara ulaşan tedarik zinciri fonlarını dondurdu. Credit Suisse, Credit Suisse yatırımcıları, Tokio Marine ve Gupta GFG arasındaki hukuki süreç devam etmekte olup, yaklaşık 5 yıl süreceği öngörülmektedir. Ancak bu durum, Credit Suisse'in Covid-19 pandemisi sırasındaki 2020 yılı karına mal olmuş ve sonrasında bankanın çöküşüne neden olacak gelişmelerden en önemlilerinden biri olarak nitelendirilmiştir. Sonrasındaki gelişmeler ise aşağıdaki maddelerle açıklanabilir (Bhattacharya ve Reddy, 2022):

- 2 Mart 2021 Greensill iflasını duyurdu
- 6 Nisan 2021 Credit Suisse, Risk Yönetimi Yöneticisi Lara Wagner'ın iş haddini fesh etti.
- 22 Nisan 2021 Credit Suisse, Tedarik Zinciri Fonları ile ilgili 10 Milyar Dolar zarar ettiğini açıkladı.

Bu gelişmeler, muhasebe standartlarında tedarikçi finansmanı araçlarıyla ilgili yeni bir standart taleplerini arttırmış olup, UMSK'nın 26 Kasım 2021'de yayınladığı taslak düzenlemenin de ana nedenleri olarak nitelendirilmektedir.

7. UMS 7 ve UFRS 7'de Yapılan Değişikliklerin Analizi

Tedarikçi finansmanı araçları, tedarikçi firmaların kendi başlarına elde edemeyecekleri iskonto oranlarından firma sermayesi yaratmalarına yardımcı olur. Ancak Carillion ve Greensill gibi firmaların bazı çalışmalarca yaratıcı muhasebe sınıfına giren uygulamaları, yatırımcıların bu araçlara olan güvenini sarsmış ve tedarikçilerin faydalarının uzayan vadelerde azalmasına yol açmıştır (Nicholson, 2021). Ayrıca, tedarikçi finansmanı araçlarının kullanımı arttıkça, ticari borcun içerisinde daha fazla finansal borç bulunmakta ve bu borçların ödeme vadeleri artmasına rağmen, bu durum anlaşılammakta, bu nedenlerle yatırımcı/kredi derecelendirme kuruluşlarının, firmanın finansal kaldırıcını hesaplamasında ve özellikle kısa dönemli finansman gereksiniminin belirlenmesinde zorluk yaşanmasına neden olmaktadır (Wass, 2020; Chuk ve ark., 2022).

Bu nedenlerle, özellikle tedarikçilerin faydasına olan ve günümüzün önemli sorunu tedarik zinciri direncine olumlu katkısı bulunan tedarikçi finansmanı enstrümanlarının, muhasebe standartlarında yapılacak düzenlemeler yolu ile daha şeffaf hale gelmesi, bu araçlara güveni de arttıracaktır (Laurent, 2022).

UMSK’nın UMS 7 ve UFRS 7’de yaptığı değişikliklerin amacı, tedarikçi finansmanı hakkında önemli olan bilgileri sunarak yatırımcılara firmanın borçları, nakit akışları ve firmanın maruz kaldığı likidite riski üzerindeki etkilerini analiz etme imkanı sunmaktır.

Ticari ve finansal borcun nasıl sunulduğu, alıcının mali durumu üzerinde, özellikle de kaldıraç ve dışlı oranları ile finansman faaliyetlerine ilişkin açıklamalar üzerinde anlamlı etkileri olabileceğinden önemlidir. Ayrıca, alıcının mevcut borçlanma faaliyetleri, alıcının asıl borç verenlerinin onayı olmadan alternatif kaynaklardan borçlanma veya kademeli borçlanma kabiliyetini kısıtlayabilecektir. Borçlanmaların ve bunlarla ilgili nakit akışlarının açıklanması, finansal tablo kullanıcılarının bir firmanın likidite risklerini değerlendirmesine olanak tanımaktadır. Ödeme vadelerinin bir tedarikçi finansman anlaşması kapsamında uzatılması ve bu yükümlülüklerin ticari borçlar olarak tanımlanmaya devam etmesi, finansal tablo kullanıcılarının karşısına çok farklı bir tablo çıkartacaktır. Sonuç olarak, finansal durum tablosunda borçların doğru bir şekilde sınıflandırılması ve bu düzenlemeler çerçevesinde açıklanması önemlidir (Deloitte, 2018).

Yeni açıklamalarda sunulması gereken bilgiler temel olarak şu şekildedir (IASB, 2023):

- a) her bir tedarikçi finansmanı işleminin hüküm ve koşulları;
- b) raporlama döneminin başında ve sonunda olduğu gibi her bir tedarikçi finansmanı işlemi için:
 - i. anlaşmanın bir parçası olan ve firmanın finansal durum tablosunda muhasebeleştirilen finansal borçların defter değeri ve bu finansal borçların sunulduğu kalem(ler);
 - ii. (i) kapsamında açıklanan ve tedarikçilerin finans kuruluşlarından ödeme almış olduğu finansal borçların defter değeri;
 - iii. (i) kapsamında açıklanan finansal borçların vade aralığı (örneğin, fatura tarihinden sonraki 30 ila 40 gün); ve
- c) raporlama dönemi başı ve sonu itibarıyla, bir tedarikçi finansmanı işleminin parçası olmayan ticari borçların vade aralığı.

Firma, önemli görürse, ayrıca ek bilgileri de açıklayacak ve anlaşmaların hüküm ve koşulları benzer olmak şartıyla farklı anlaşmalar için bilgileri bir araya getirmesine izin verilecektir (IASB, 2023).

Yapılan değişikliklerdeki açıklama gereklilikleri, mevcut gereklilikleri geliştirmeyi ve finansal tablo kullanıcılarının, tedarikçi finansmanının bir firmanın borçları, nakit akışları ve maruz kaldığı likidite riski üzerindeki etkilerini anlamalarına yardımcı olmayı amaçlamıştır. Bu bağlamda, UFRS 7’deki likidite riski açıklamalarına, açıklamayla ilgili olabilecek diğer faktörlere örnek olarak tedarikçi finansmanı düzenlemeleri dâhil edilmiştir. Yatırımcıların bir firmanın finansal borçlarının ne kadarının tedarikçi finansmanı kapsamında yer aldığını ve bu durumun finansal tabloya olan etkisini göstermenin yanı sıra tedarikçi finansmanının sona ermesi durumunda bir firmanın likidite riskine ne derece maruz kalacağını Tablo 1’de verilen örnek açıklama üzerinden incelemek mümkündür.

Tablo 1: Örnek Açıklama		
Tedarikçi Finansmanı İşlemleri		
Bu firma aşağıdaki hüküm ve koşullar çerçevesinde tedarikçi finansmanı işlemleri gerçekleştirmiştir:		
A Tipi...		
B Tipi...		
Borçların defter değeri	Raporlama tarihi 20X2 sonu	Raporlama tarihi 20X1 sonu
Ticari ve diğer borçlar içinde gösterilen	2,500 ₺	2,000 ₺
- tedarikçilere ödenen	2,050 ₺	1,800 ₺
Finansal borçlar içinde gösterilen	2,000 ₺	1,800 ₺
- tedarikçilere ödenen	1,900 ₺	1,650 ₺
Ödeme vade aralığı		
tedarikçi finansmanı kapsamında olan borçlar	85-90 gün	80-90 gün
Tedarikçi finansmanı kapsamında olmayan ticari borçlar	60-70 gün	60-65 gün
Nakit akışı yaratmayan değişiklikler		
Her iki dönemde de önemli firma birleşmeleri veya kur farkları olmamıştır. 20X2 ve 20X1 yıllarında ticari borçlardan finansman borçlarına 2,200 ₺ ve 1,900 ₺ tutarında nakit akışı yaratmayan transferler yapılmıştır.		
Kaynak: IASB (2023)'ten uyarlanmıştır.		

Tablo 1'de görüldüğü üzere bir firma birinci koşul olan birbirinden farklı hüküm ve koşullar içeren tedarikçi finansmanı gerçekleştirdiği takdirde bunların her birini ayrı ayrı açıklamak zorundadır. Yine örnek tabloda görüldüğü üzere firma, tedarikçi finansmanına konu olan finansal borçların defter değeri tutarlarını ve ilişkili kalemleri açıklamakla yükümlüdür. Bu şekilde finansal tablo kullanıcıları firmanın tedarikçi finansmanının büyüklüğüne erişebilecektir. Örneğin Tablo 1'de 20X2 yılı sonu itibarıyla firmanın tedarikçi finansmanı kapsamında toplam 4,500 ₺ borcu bulunmaktadır. Bu borcun 2,500 ₺'sinin ticari ve diğer borçlar kapsamında, 2,000 ₺'sinin ise finansal borçlar kapsamında bulunduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak firma, finans kuruluşları tarafından tedarikçinin hali hazırda ödeme aldığı borçlara ilişkin defter değeri tutarlarını ve ilişkili kalemleri de açıklamakla yükümlüdür. Bu açıklama, finansal tablo kullanıcılarının firmanın borçlarını ve bunların firma ve finansman nakit akışları üzerindeki etkilerini analiz etmelerini sağlamak içindir. Ayrıca, tedarikçi finansmanının firmanın likidite riskine maruz kalması üzerindeki etkisini ve firma tedarikçi finansmanına erişemez ise bu durumdan hangi boyutta etkilenebileceğini de yatırımcılara göstermektedir. Örneğin Tablo 1'de 20X2 yılı sonu itibarıyla firmanın 2,050 ₺'si ticari ve diğer borçlar, 1,900 ₺'sinin ise finansal borçlar olmak üzere toplam 3,950 ₺ borcunun finans kuruluşları tarafından tedarikçiye hali hazırda ödendiği görülmektedir. Ardından, firmalar tedarikçi finansmanı kapsamında olan borçları ile tedarikçi finansmanına dâhil olmayan benzer ticari borçlarının vade aralıklarını açıklamakla yükümlüdür. Eğer söz konusu vade aralıkları uzun ise firmadan bu durumun sebebini açıklaması istenecektir. Örneğin Tablo 1'de 20X2 yılı sonu itibarıyla firma tedarikçi finansmanına konu olan borçlarının ödeme vadesi aralığı 85-90 gün iken tedarikçi finansmanına konu olmayan benzer ticari borçlarının vade aralığı 60-70 gündür.

Nakit akış tablosunda, finans kuruluşları tarafından finanse edilen borçlardaki değişiklikler firma faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarını etkileyebilmektedir. Ek olarak, bazı durumlarda, bir ticari borcun finansal tablo dışı bırakılması ve başka bir finansal borç sınıfının muhasebeleştirilmesi, bir firmanın nakit akış tablosunda şu etkileri yaratabilir (Gast, 2021):

1. ticari borçlar muhasebeleştirildiğinde firma faaliyetlerinde bir nakit akışı faydası;
2. ticari borçlar finansal tablo dışı bırakıldığında ve yeni bir finansal borç sınıfı muhasebeleştirildiğinde, finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarında nakit akışı yaratmayan transfer; ve
3. finans kuruluşu ile yeni borç kapatıldığında finansman faaliyetlerinde nakit çıkışı.

Son olarak, firmalar tedarikçi sözleşmesine konu olan borçlarının defter değerindeki nakit akışı yaratmayan değişikliklerin türünü ve etkilerini de açıklamakla yükümlüdürler.

8. Sonuç ve Değerlendirme

Finansal araçlar ile ilgili düzenleme yetersizlikleri, özellikle firmalar ile toplum arasında oluşan bilgi asimetrisini, dolayısıyla vekalet problemlerini arttırmakta ve etkileri küresel çapta olabilmektedir. Finansal raporlama ile ilgili muhasebe standartlarında meydana gelen düzenlemeler de bilgi asimetrisinin azaltılmasında önemli rol oynamaktadır.

Bu çalışmada, tedarik zinciri finansmanı ve direncinde önemli rol oynadığı halde, Carillion ve Greensill firmalarının çöküşü ile gündeme gelen, Credit Suisse’e olumsuz etkileriyle tartışmaları büyüyen tedarikçi finansmanı düzenlemelerinin uluslararası muhasebe standartlarına etkileri ile ilgili bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Tedarikçi finansmanı düzenlemelerinin hem alıcı firmalar hem de çoğu KOBİ olan tedarikçi firmalar için değer yaratabilmesi, ilgili literatür, denetim ve kredi derecelendirme kuruluşlarının bulgularına göre, işlemlerdeki bilgi asimetrisinin azalması ile ilişkilidir.

UMSK tarafından, 25 Mayıs 2023’te yayınlanarak 1 Ocak 2024 itibari ile yürürlüğe girecek olan Tedarikçi Finansmanı Düzenlemelerinin, bilgi asimetrisini azaltarak, tedarikçi finansmanının alıcı firmaların finansal tablolarındaki etkisinin ölçülmesinde olumlu etki yaratması, ek olarak bu araçların manipülatif kullanımını azaltması, böylelikle ticaret hayatına ve tedarik zinciri direncine faydalarının da artması beklenmektedir.

Bu düzenlemelerin yeterli olup olmayacağı ile ilgili tartışmalar sürmektedir. Özellikle ara dönemlerdeki değişiklikler konusu bu tartışmaların odağını oluşturmaktadır. Ayrıca istenen bilgilerin alıcı firmalar tarafından edinilmesi ile ilgili zorluklara da dikkat çekilmektedir. Ek olarak, tedarikçi finansmanı işlemleri ile ilgili düzenlemelerin sadece muhasebe standartları ile sınırlı kalmaması gerektiği görüşü ön plana çıkmaktadır.

UMS 7 ve UFRS 7’de meydana gelen bu değişikliklerin firma değeri üzerindeki etkileri gelecek çalışmalar tarafından araştırıldığında, ilgili literatürdeki tartışmalara ve çelişkili bulgulara ışık tutulabilir. Yeni zorunlu açıklamaların analizi ile, hangi firmaların tedarikçi finansmanı araçlarını daha fazla kullandığı ve firma değerine etkileri anlaşılabilir, özellikle borç heterojenliği ile ilgili literatüre de katkıda bulunulabilecektir. Ayrıca değişikliklerin 2024’te yürürlüğe girmesinden sonraki süreçte Carillion ve Greensill firmalarının çöküşü ile gündeme gelen, Credit Suisse’e olumsuz etkileriyle tartışmaları büyüyen tedarikçi finansmanına sektörün bakış açısının yeniden değerlendirilmesi değişikliklerin kamuoyu etkisine ışık tutacaktır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Çalışma Konsepti/Tasarım- S.S., R.M.; Veri Toplama- S.S., R.M.; Veri Analizi/Yorumlama- S.S., R.M.; Yazı Taslağı- S.S., R.M.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- S.S., R.M.; Son Onay ve Sorumluluk- S.S., R.M.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar finansal destek beyan etmemişlerdir.

Peer Review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Conception/Design of Study- S.S., R.M. ; Data Acquisition- S.S., R.M.; Data Analysis/Interpretation- S.S., R.M. ; Drafting Manuscript- S.S., R.M.; Critical Revision of Manuscript- S.S., R.M.; Final Approval and Accountability- S.S., R.M.

Conflict of Interest: Authors declared no conflict of interest.

Financial Disclosure: Authors declared no financial support.

Kaynakça

Basu, S., Canace, T., Cecchini, M., & Liang, Y. (2021). The impact of conservatism and supply chain finance on bad debt expense. Hawaii Accounting Research Conference, Hawaii, ABD. Erişim adresi: <https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/bitstreams/aaf280f7-9e9b-47d5-8bf8-d763162bb34b/download>

BCR (2022). World supply chain finance report 2022. Kent, BK: BCR Publishing. Erişim adresi: <https://bcrapub.com/publications/world-supply-chain-finance-report-2022>

Beyer, H. M., & Herzog, B. (2021). Supply chain finance: Cost–benefit differentials under reverse factoring with extended payment terms. *International Journal of Financial Studies*, 9(59), 1-17. <https://doi.org/10.3390/ijfs9040059>

- Bhattacharya, A., & Reddy, R. R. (2022). Credit Suisse–Greensill saga: A case of risk management failure. *Global Business Review*, Öne alınmış online yayın. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/09721509221117369>
- Blackhurst, J., Dunn, K.S., & Craighead, C.W. (2011). An empirically derived framework of global supply resiliency. *Journal of Business Logistics*, 32(4), 374–391.
- Brummer, A. (2022). Too good to be true. *British Journalism Review*, 33(4), 73-74. <https://doi.org/10.1177/09564748221141283>
- Capital (2023, 31 Ocak). C2FO'dan Türkiye'de rekor işlem hacmi. *Capital*. Erişim adresi: <https://www.capital.com.tr/sirket-panosu/sirket-panosu-haberleri/c2fodan-turkiyede-rekor-islem-hacmi>
- Chakuu, S., Masi, D., & Godsell, J. (2019). Exploring the relationship between mechanisms, actors and instruments in supply chain finance: A systematic literature review. *International Journal of Production Economics*, 216(1), 35-53. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2019.04.013>
- Chuk, E., Lourie, B., & Yoo, I. S. (2022). Reverse factoring: an early empirical examination. Erişim Adresi: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3890547>
- Deloitte (2018). Clarity in financial reporting: Implications of supplier finance arrangements on trade payables. Sydney, Australia. Erişim adresi: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/au/Documents/audit/deloitte-au-audit-implications-supplier-finance-arrangements-trade-payables-030518.pdf>
- Eaglesham, J. (2020, 4 Nisan). Supply-chain finance is new risk in crisis. *The Wall Street Journal*. Erişim adresi: <https://www.wsj.com/articles/supply-chain-finance-is-new-risk-in-crisis-11585992601>
- Ergincan, Y. ve Yayla, Ü. (2013). 2008 Finansal krizi sonrasında AB ve ABD'de önemli düzenlemeler ve yeni Türk Sermaye Piyasası Kanunu'na etkileri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (60), 51-72.
- Fitch (2018). What investors want to know: supply chain finance, *Fitch Rating Reports*. Erişim adresi: <https://www.fitchratings.com/research/corporate-finance/carillion-debt-classification-loophole-may-be-widespread-27-07-2018>.
- FKB (2021). Finansal Kurumlar Birliği Faaliyet Raporu 2021, İstanbul, Türkiye. https://www.fkb.org.tr/Sites/1/upload/files/FKB_2021_TR-2159.pdf
- Gast, Z. (2021). Supplier finance arrangements: Disclosures that reflect investor needs. *Investor Perspectives*, IASB, November 2021. Erişim Adresi: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/supplier-finance-arrangements/ip-iasb-sfa-ias7-ifrs7-2023.pdf>
- Gelsomino, L. M., Sardesai, S., Pirttilä, M., & Henke, M. (2022). Addressing the relation between transparency and supply chain finance schemes, *International Journal of Production Research*, 61(17), 5806-5821.
- Hofmann, E. (2005). Supply chain finance: Some conceptual insights. In R. Lasch & C. G. Janker (Eds.), *Logistik management—Innovative Logistikkonzepte* (pp. 203–214). Wiesbaden: Deutscher Universitätsverlag.
- IASB (2023). IASB Update February 2023, Londra, BK. Erişim adresi: <https://www.ifrs.org/news-and-events/updates/iasb/2023/iasb-update-february-2023/#:~:text=The%20IASB%20met%20on%202023,subsequent%20performance%20of%20business%20combinations>.
- IASB (2021). Exposure Draft ED/2021/10 Supplier Finance Arrangements. Erişim adresi: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/supplier-finance-arrangements/ed-2021-10-sfa.pdf>
- İbiş, C., ve Özkan, S. (2006). Uluslararası finansal raporlama standartları (UFRS)'na genel bakış. *Mali Çözüm Dergisi*, 74(1), 25-43.
- Karakuş, R. (2016). Tedarik zinciri finansmanı ve tedarik zincirinde yer alan firmaların değerine etkisi, Kırıkkale Üniversitesi (Doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale. Erişim adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=OykDDeWBWTL9-Wm52sZBrE1kUA2hal2Eizvjihxe8mw1NHwP8Lyvu_Bhabr8mDm9
- Kavcıoğlu, Ş. (2019). Dünyada ve ülkemizde “factoring” uygulamaları-tedarik zinciri finansmanında “factoring”in rolü. *Social Sciences Research Journal*, 8(3), 67-90.
- Kok, E. (2022). How does reverse factoring affect operating performance? An event study of United States manufacturing firms, (Yüksek lisans tezi, Tilburg University). Erişim adresi: <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=158734>
- Kouvelis, P., & Xu, F. (2021). A supply chain theory of factoring and reverse factoring. *Management Science*, 67(10), 6071-6088.

- Laurent, L. (2022, 16 Ağustos). Greensill's Ghost Will Haunt the Finance World, *Washington Post*. Erişim adresi: https://www.washingtonpost.com/business/greensills-ghost-will-haunt-the-finance-world/2022/08/16/1eb8f3a8-1d21-11ed-9ce6-68253bd31864_story.html
- Leaver, A. (2021, 15 Nisan). What did greensill capital actually do?. *The Guardian*. Erişim adresi: https://www.theguardian.com/commentisfree/2021/apr/15/what-did-greensill-capital-actually-do?CMP=share_btn_link
- Lin, Y., Fan, D., Shi, X., & Fu, M. (2021). The effects of supply chain diversification during the COVID-19 crisis: Evidence from Chinese manufacturers. *Transportation Research Part E*, 155(1), 1-22.
- Marshall, L. L., & Palmer, R. (2022). Supplier finance programs. *The CPA Journal*, 92(6), 60-67.
- Moller, N. G. (2011). Section 2(a)(iii) of the ISDA master agreement and emerging swaps jurisprudence in the shadow of Lehman Brothers, *Journal of International Banking Law and Regulation*, 7(1), 313-324.
- Nelson, E., Ewingi J., & Alderman, L. (2021). The swift collapse of a company built on debt. *New York Times*. Erişim adresi: <https://www.nytimes.com/2021/03/28/business/greensill-capital-collapse.html>
- Nicholson, P. (2021, 13 Nisan). Treasury leaders call for transparency in SCF after Greensill collapse. *EuroFinance*. Erişim adresi: <https://www.eurofinance.com/news/treasury-leaders-call-for-transparency-in-scf-after-greensill-collapse/>
- Nochebuena-Evans, L. (2023). Supply chain finance arrangements and shareholder benefits. *The International Trade Journal*, 37(1), 47-69.
- Pfohl, H.C., & Gomm, M. (2009). Supply chain finance - optimizing financial flows in supply chains. *Logistics Research*, 1, 149-161.
- Priya, A. (2020). Case study methodology of qualitative research: key attributes and navigating the conundrums in its application. *Sociological Bulletin*, 70(1), 94-110.
- Ridley, K. (2022, 3 Şubat). KPMG sued for \$1.8 bln over Carillion audits. *Reuters*. Erişim adresi: [https://www.reuters.com/business/kpmg-sued-18-bln-over-carillion-audit-2022-02-03/#:~:text=LONDON%2C%20Feb%203%20\(Reuters\),of%20the%20world's%20top%20accountants.](https://www.reuters.com/business/kpmg-sued-18-bln-over-carillion-audit-2022-02-03/#:~:text=LONDON%2C%20Feb%203%20(Reuters),of%20the%20world's%20top%20accountants.)
- Robinson, P. (2022, 13 Ocak). Accounting changes to supplier finance schemes are a positive step. *The Association of Corporate Treasurers*. Erişim adresi: <https://www.treasurers.org/hub/treasurer-magazine/accounting-changes-to-supplier-finance-schemes-are-positive-step>
- Santos, P. M. M. (2020). *Carillion PLC: Fake it 'til you break it*. Nova School of Business and Economics & Louvain School of Management (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: https://run.unl.pt/bitstream/10362/108419/1/1920S2_26161_Patricia_Santos.pdf
- Sasse, T., Britchfield, C., & Davies, N. (2020). Carillion: Two years on. *Institute for Government Insight*, Londra, BK. Erişim adresi: <https://www.instituteforgovernment.org.uk/sites/default/files/publications/carillion-two-years-on.pdf>
- Standard & Poors (2020, 20 Mart). Reverse factoring: Why it matters, *S&P Global*. Erişim adresi: <https://www.spglobal.com/ratings/en/research/articles/200310-reverse-factoring-why-it-matters-11354607>
- Steinberg, J. (2020, 27 Ağustos). SEC asks boeing, coca-cola to disclose more about popular financing tool. *The Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/sec-asks-boeing-coca-cola-to-disclose-more-about-popular-financing-tool-11598526651>.
- Tanrısever, F., Çetinay, H., Reindorp, M., & Fransoo, J. C. (2015). Value of reverse factoring in multi-stage supply chains. *SSRN*, <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2183991>
- UK Parliament (2021, 20 Temmuz). Lessons from Greensill Capital. Erişim adresi: <https://committees.parliament.uk/publications/6800/documents/72205/default/>
- Wass, S. (2020, 8 Haziran). Supply chain finance grows amid pandemic, but faces stark risk warnings. *S&P Global Market Intelligence*. Erişim adresi: <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/latest-news-headlines/supply-chain-finance-grows-amid-pandemic-but-faces-stark-risk-warnings-58841608>
- White, M. D. & Manuel, K. (2006). Content analysis. *Library Trends*, 55(1), 22-24.
- Whitney, D. E., Luo, J., & Heller, D. A. (2014). The benefits and constraints of temporary sourcing diversification in supply chain disruption and recovery. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 37(1), 47-69.

Yaşar, H., & Polat, A. (2023). Türkiye’de tedarikçi finansmanı ve katılım bankacılığı uygulaması. *Journal of Islamic Economics*, 3(2):38-59

Yin, R. (2009). *Case study research: Design and methods* (4. bs.). London: Sage Publications.

Zhao, L., & Huchzermeier, A. (2018). *Supply chain finance* (pp. 105-119). New York: Springer International Publishing.

